

Versie na hoor en wederhoor 30 november 2017

Het fietspad door de sporkuil

Onderzoek naar de besluitvorming m.b.t. de ontwikkeling en de aanleg van het
betonnen fietspad tussen de Biesseltsebaan en de Schietbaan.

30 november 2017

Rekenkamercommissie gemeente Berg en Dal

Colofon

De rekenkamercommissie heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Haar doel is om de raad van de gemeente Berg en Dal behulpzaam te zijn bij de uitvoering van zijn kaderstellende en controlerende taak.

De RKC onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het college van B&W gevoerde bestuur. De RKC formuleert op basis van de feiten die zij in haar onderzoeken heeft geconstateerd, conclusies en aanbevelingen. Zij controleert de feiten met de gemeentelijke organisatie middels een technisch wederhoor, geeft ruimte voor een bestuurlijke reactie van het college en maakt tot slot een nawoord hierop. Het is aan de gemeenteraad om te besluiten al dan niet actie te ondernemen op basis van een onderzoek.

De wijze waarop de rekenkamercommissie te werk gaat is vastgelegd in het reglement van de commissie en verder in het door de commissie opgestelde onderzoeksprotocol.

De commissie bestaat uit vier leden van de raad van de gemeente Berg en Dal en een onafhankelijk voorzitter.

Mevrouw Rona Vree (lid)

De heer Hennie Eikholt (lid)

De heer Thieu Hoeken (lid)

De heer Peter Maas (lid)

De heer Ton van Vroenhoven (voorzitter)

De rekenkamer wordt ondersteund door de griffier van de gemeente Berg en Dal de heer Jan van Workum.

Inhoudsopgave

1. Inleiding

Aanleiding

Doel van het onderzoek

Aanpak

2. Gestelde vragen

3. Feitenrelaas

4. Analyse en conclusies

5. Aanbevelingen

Bijlagen:

Ambtelijke reactie op concept-rapport

Reactie college van B&W van de gemeente Berg en Dal

Nawoord rekenkamercommissie

1. Inleiding

Aanleiding

In de loop van 2012 heeft de gemeenteraad van Groesbeek een Strategische Visie vastgesteld. Het college van B&W streeft in deze visie naar een gastvrij Groesbeek, waarbij landschap en natuur van de gemeente toegankelijk gemaakt wordt voor bezoekers door middel van een aantrekkelijke routestructuur. Een van de mogelijkheden betreft het realiseren van een oostwest georiënteerd verhard fietspad langs de voormalige spoorlijn tussen de Biesseltsebaan en de Cranenburgsestraat.

De aanleg van het fietspad wordt voortvarend ter hand genomen, nog in 2012 wordt het bestek getekend, het werk aanbesteed en subsidie verkregen van het Knooppunt Arnhem-Nijmegen (Stadsregio).

Begin 2013 doen zich problemen voor met betrekking tot het gedeelte Biesseltsebaan – Schietbaan van het fietspad. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten geven aan dat de aanleg van een fietspad door dit gebied in strijd is met de doelstellingen van het project Heiderijk en dat er een ontheffing nodig zou zijn op de Flora- en Faunawet.

Eind 2014 is het betreffende gedeelte van het fietspad daadwerkelijk gerealiseerd, maar de realisatie heeft geleid tot veel maatschappelijke en bestuurlijke onrust. Uiteindelijk bleek dat alleen met bestuursdwang en mediation maatregelen genomen konden worden om het leefmilieu van, met name de zandhagedis, te beschermen.

Deze gang van zaken rond de besluitvorming met betrekking tot het fietspad is voor de rekenkamercommissie aanleiding om een onderzoek uit te voeren naar de wijze waarop de voormalige gemeente Groesbeek en de nieuwe fusiegemeente Berg en Dal de ontwikkeling en uitvoering van dit soort ingrijpende infrastructurele werken ter hand neemt.

Doel van het onderzoek

Het onderzoek heeft een tweeledig doel

1. De ontwikkeling en uitvoering van infrastructurele werken vereist, gezien de mogelijke gevolgen voor bestaande waarden en belangen van mens en dier, een zorgvuldige behandeling door de betreffende overheid. Er zou sprake moeten zijn van een betrouwbaar en professioneel openbaar bestuur. Op welke wijze een betrouwbaar en professioneel bestuur zou moeten handelen is neergelegd in de gedragscode openbaar bestuur.

Doel van het onderzoek is na te gaan in hoeverre het college van B&W van de voormalige gemeente Groesbeek en vervolgens de gemeente Berg en Dal, bij de ontwikkeling en aanleg van het omstreden gedeelte van het fietspad, betrouwbaar en zorgvuldig gehandeld heeft conform de gedragscode openbaar bestuur.

2. Gezien de maatschappelijke impact die de aanleg van infrastructurele werken kan hebben is het van groot belang dat de gemeenteraad betrokken is bij de belangrijkste besluitvormingsmomenten teneinde dit proces ook maatschappelijk te kunnen legitimeren.

Op de tweede plaats is het doel van het onderzoek om na te gaan op welke wijze de raad in de verschillende fasen van het ontwikkel- en uitvoeringsproces van het fietspad betrokken is geweest en welke inbreng ze daar geleverd hebben aan het creëren van maatschappelijk draagvlak voor het fietspad.

Aanpak

Op basis van dossieronderzoek is door de rekenkamercommissie een feitenrelaas opgesteld. Op verzoek van de commissie zijn de, voor het onderzoek noodzakelijke, stukken en documenten beschikbaar gesteld door het college van B&W. Daar waar het niet-openbare stukken betrof is de vertrouwelijkheid door B&W opgeheven. Een deel van de stukken is afkomstig van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), een onderdeel Van het ministerie van Economische Zaken.

Aan de hand van een aantal concrete vragen aan de ambtelijk en bestuurlijk betrokkenen van de gemeente heeft de rekenkamercommissie getracht een duidelijker beeld te krijgen van de uit de stukken en documenten blijkende feiten. Er is gesproken met voormalig burgemeester Keereweer, met wethouder Thijssen en met de ambtenaren de heren van der Ree (projectleider) en Beumer. De verslagen van deze gesprekken zijn beschikbaar bij de griffie. De voormalige wethouders Giesbers en Barber hebben geweigerd om in gesprek te gaan met de commissie. Beiden waren van mening dat zij niets nieuws hadden toe te voegen aan het reeds beschikbare materiaal. De rekenkamercommissie betreurt deze gang van zaken. De heer Giesbers (periode 2012 – 2014) en mevrouw Barber (periode 2015-2016) waren bestuurlijk direct verantwoordelijk voor de aanleg van het fietspad. Door niet met de commissie te spreken worden er wellicht (deels) onjuiste conclusies getrokken in het rapport.

Tot slot heeft de commissie gesprekken gevoerd met een aantal maatschappelijk of bestuurlijk betrokken externe partijen. Doel van deze gesprekken was om een beeld te krijgen van het effect van het gemeentelijk handelen bij externen. Er zijn gesprekken gevoerd met de Werkgroep Milieu Groesbeek, de RAVON en RVO.

Het door de commissie opgestelde feitenrelaas is ter toetsing op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de gemeentesecretaris.

Tot slot is het college van B&W in staat gesteld om te reageren op het conceptrapport en met name de conclusies.

2. Gestelde vragen

De rekenkamercommissie heeft de gang van zaken m.b.t. de aanleg van het fietspad getoetst aan de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur.

De code is in 2008 opgesteld op initiatief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ze geeft een aantal beginselen waaraan goed openbaar bestuur zou moeten voldoen.

Openheid en integriteit. Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

Participatie. Het bestuur weet wat er leeft in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

Behoorlijke contacten met burgers. Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

Doelgerichtheid en doelmatigheid. Het bestuur maakt de doelen van de organisatie bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

Legitimiteit. Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

Lerend en zelfreinigend vermogen. Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hier op in.

Verantwoording. Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

De code is, zoals het ministerie het noemt, “een vrijwillig te omarmen instrument”. De code heeft dus geen juridische status maar bevat wel gemeenschappelijke waarden van goed openbaar bestuur. Naar de mening van de rekenkamercommissie bevat de code goede uitgangspunten om het handelen van de voormalige gemeente Groesbeek en de gemeente Berg en Dal aan te toetsen.

Onderzoeksvragen

Op basis van de bovengenoemde beginselen van goed bestuur heeft de rekenkamercommissie de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

1. Heeft het college van B&W gestreefd naar participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling en aanleg van het fietspad?
2. Heeft het college van B&W legitiem gehandeld? Was ze bevoegd tot het nemen van de beslissingen inzake het fietspad. Heeft het college van B&W de daarbij geldende wet- en regelgeving nageleefd? Kan en heeft het college van B&W haar beslissingen gerechtvaardigd?
3. Heeft het college van B&W verantwoording afgelegd over het door haar gevoerde beleid m.b.t. het fietspad?
4. Is de gemeenteraad op een zodanig manier bij het proces betrokken geweest dat ze invloed kon uitoefenen op beslissingen van het College van B&W met een grote maatschappelijke, juridische of financiële impact?

3. Feitenrelaas

Het feitenrelaas is opgedeeld in 4 fasen

1. 2012 (beslissingen in het kader van de strategische visie en het SEV-fonds) tot en met februari 2013
2. Februari 2013 (start overleg met Natuurbeschermingsorganisaties) tot 28 januari 2014 (besluit B&W tot aanleg van het fietspad door de spoorkuil).
3. Februari 2014 tot 24 november 2014 (start werkzaamheden aan het fietspad)
4. Januari 2015 tot half juli 2015 (periode van juridische procedures).

Tot slot is aan het feitenrelaas een overzicht van de uitgaven en inkomsten toegevoegd

In de linker kolom staan de gebeurtenissen zoals blijkt uit de door B&W beschikbaar gestelde documenten. In de rechter kolom staat een toelichting op deze gebeurtenissen, tot stand gekomen op basis van de antwoorden van geïnterviewden op vragen van de rekenkamercommissie.

1. 2012 tot en met februari 2013

Feiten uit de documenten

In juni 2012 stelt de raad van de gemeente Groesbeek een strategische visie vast, tevens wordt door B&W geïnventariseerd welke maatregelen een bijdrage leveren aan het versterken van het sociaaleconomisch klimaat van de gemeente. In augustus 2012 wordt besloten om uitvoering te geven aan de maatregelen, waaronder de aanleg van het fietspad. In het SEV fonds wordt een deel van de benodigde middelen gereserveerd en er wordt een subsidie aangevraagd voor het fietspad bij de stadsregio (KAN). De voorbereiding van het plan (bestekontwerp, planologische procedure) is in die periode ter hand genomen door ambtenaren van de afdelingen Openbare Werken en Ruimte en Welzijn.

Op 11 december 2012 besluit het college van B&W dat het fietspad past binnen de verschillende bestemmingsplannen. Voor wat betreft het deel door de spoorkuil wordt door het college gesteld dat het gebied weliswaar de bestemming Spoorweg en Natuur heeft maar dat het fietsen het mindere is van railverkeer en daarom geen planologische wijziging noodzakelijk is en er geen voor beroep vatbaar besluit ontstaat.

Feiten uit de interviews

Als voorbereiding van de concrete uitvoering van het fietspad zijn door het college van B&W, noch door de wethouder nadere besluiten genomen over de wijze waarop het fietspad zou worden aangelegd, het beschikbaar stellen van het benodigde krediet, mogelijke strijdigheden met wet en regelgeving en beleid (met uitzondering van de Wet RO) en betrokkenheid van burgers of instanties bij de aanleg van het fietspad.

Door het college van B&W, noch door de verantwoordelijke wethouder is een besluit genomen over een plan van aanpak resp. een projectplan waarin bovenstaande zaken geregeld (beslist) kunnen worden. Het besluit om geen projectplan op te stellen is genomen door de ambtelijk projectleider. Naar zijn zeggen betrof het een eenvoudig technisch georiënteerde uitvoeringsopgave waarvoor het opstellen van een projectplan niet nodig is. Deze opvatting wordt bestuurlijk gesteund. Van ambtelijke zijde is, buiten de wet RO, in deze fase niet getoetst aan wet en regelgeving, waaronder de Flora en Fauna wet, noch aan bestaand beleid van de gemeente of derden waaronder het plan Heiderijk. Desgevraagd is in deze fase van het planontwerp niet overwogen om overleg over

---

Op basis van het vigerende bestemmingsplan is verder geen aanlegvergunning noodzakelijk. Dit is wel noodzakelijk op grond van n het in procedure zijnde voorontwerp bestemmingsplan buitengebied. Het college van B&W besluit om het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied zodanig te redigeren dat er geen aanlegvergunningplicht ontstaat voor de aanleg van het fietspad.

de uitvoering te plegen met betrokken instanties en burgers. Slechts met ProRail, de eigenaar van de grond is overleg geweest.

Als gevolg van de besluiten van B&W van 11 december 2012 bestonden er, met betrekking tot de aanleg van het fietspad, voor betrokkenen geen wettelijke mogelijkheden meer om invloed uit te oefenen op de (wijze van) aanleg van het fietspad.

Omdat de WMG de ontwikkeling van een nieuw bestemmingsplan buitengebied intensief volgde was ze zeer verast door deze ontwikkeling.

De aanleg van het fietspad wordt onderhands aanbesteed en op 20 januari 2013 gegund aan Schagen Infra B.V voor € 192.000 exclusief B.T.W.

---

2. Januari 2013 tot en met januari 2014

Feiten uit de documenten

Begin januari komt In gesprekken met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, zijdelings het fietspad ter sprake. Er wordt door beide instanties gewezen op de uitgangspunten van Heiderijk en de mogelijke relatie met de Flora en Faunawet. Geadviseerd wordt om contact op te nemen met de RAVON. Op 1 maart vindt er overleg plaats tussen de RAVON en de gemeente Groesbeek (ambtelijk). In een memo aan de gemeente meldt de RAVON het volgende:
“In Heumensoord komen drie soorten reptielen voor (gladde slang, hazelworm en zandhagedis) die vermeld staan op de Habitatrictlijn (zandhagedis en gladde slang staan op bijlage 4) op de Rode Lijst (zandhagedis kwetsbaar, gladde slang bedreigd) en/of de zwaarste beschermingsstatus genieten in de Flora en Faunawet (alle drie de soorten komen voor op tabel 3). “
Gezien de gunstige staat van instandhouding

feiten uit de interviews

Uit gesprekken met Natuurmonumenten (NM) en Staatsbosbeheer wordt het voor de ambtelijk projectleider duidelijk dat er natuurwaarden in het geding zijn bij een tracé door de spoorkuil. Het project Heiderijk, die deze natuurwaarden als uitgangspunt neemt, stond aldus de projectleider, bij de gemeente onvoldoende op het netvlies omdat de gemeente geen partner is in het project. NM was, aldus de projectleider, ervan overtuigd dat een ontheffing van de Flora en Faunawet noodzakelijk zou zijn. NM zou er, aldus de projectleider, alles aan doen om een ontheffing te voorkomen.

Ondanks het advies van RAVON is er in deze fase van het proces geen bestuurlijk/juridisch advies gevraagd over de reikwijdte en toepassing van de Flora en Faunawet. Ook is er

---

verwacht de RAVON voor de hazelworm en de zandhagedis een gering of niet meetbaar effect op de populatie als gevolg van de aanleg van het fietspad. Voor de gladde slang ligt de situatie duidelijk anders. Gezien de minimale grootte van de nog resterende slangenpopulatie heeft de aanleg van een fietspad zeer waarschijnlijk een sterk negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding. Omdat het om een streng beschermde soort gaat wordt verwacht dat hiervoor geen ontheffing op de Flora en Faunawet kan worden afgegeven. De RAVON adviseert de gemeente het fietspad (schelpenpad) als alternatief tracé te kiezen.

in deze fase nimmer contact geweest met RVO inzake de consequenties van de aanleg van het fietspad.

Volgens de ambtelijk projectleider is er nimmer overwogen om ontheffing aan te vragen omdat er naar de opvatting van de gemeente geen sprake zou zijn van overtreding van de Flora en Faunawet. Uit het onderzoek van Waardenburg blijkt, aldus de projectleider dat de gladde slang niet is aangetroffen en het fietspad geen nadelige invloed heeft op het leefgebied van de zandhagedis. Deze opvatting wordt door de geïnterviewde bestuurders ondersteund. Daarnaast voert de projectleider aan dat een eventuele ontheffingsprocedure als vervolg van verzet door NM nooit tot een ontheffing zou kunnen leiden.

Een, beargumenteerd, voorstel om al dan niet een ontheffing aan te vragen is nimmer aan de verantwoordelijk bestuurders voorgelegd.

Vervolgens wordt er contact op genomen met Staatsbosbeheer over de mogelijkheden van het schelpenpad. Van ambtelijke zijde wordt aan SBB meegedeeld dat een fietspad bovenlangs, gelet op een gebrek aan ruimte en een goede ondergrond niet de voorkeur heeft maar dat men bereid is aan het college van B&W voor te leggen om af te zien van het fietspad door de spoorkuil onder de voorwaarde dat een goed en jaarrond bruikbaar fietspad bovenlangs kan worden gerealiseerd. Met SBB wordt overeenstemming bereikt over het verharden van het schelpenpad bovenlangs, maar SBB verlangt als tegenprestatie een huur van € 7.500 per jaar. Gezien de huurprijs is het verharden van het schelpenpad voor de gemeente geen reële optie.

Volgens de projectleider is er, door hem, een voorlopig besluit genomen om het schelpenpad niet als volwaardig alternatief te zien. Dit had enerzijds te maken met de gevraagde huurprijs, anderzijds omdat SBB, RAVON en WMG de bestaande natuurwaarden niet konden onderbouwen door middel van waarnemingen en rapporten en zij tegenstrijdige signalen hierover afgaven afhankelijk van de voordoerder. Omdat het een voorlopig besluit was is het niet voorgelegd aan de verantwoordelijk bestuurders en zijn er geen op papier vastgelegde besluiten genomen. Over het feit dat het hier een voorlopig besluit betrof is niet schriftelijk gecommuniceerd met betrokkenen, noch met de gemeenteraad (zie informatienota aan de Raad d.d. 24 april 2014).

Met RAVON wordt overlegd over de te volgen weg inzake een fietspad door de spoorkuil. In het overleg met de gemeente geeft RAVON aan dat bij een beoordeling voor de Flora en Faunawet het onderzoek naar alternatieve routes een belangrijk punt in de afweging voor de ontheffing kan vormen. RAVON wijst de gemeente op dit risico. Niettemin krijgt bureau Waardenburg niet de opdracht het schelpenpad in het onderzoek te betrekken. Tevens worden

Volgens de projectleider is uit financiële overwegingen gekozen voor een quick-scan, hoewel dit in strijd was met het advies van de RAVON.

---

er door RAVON vraagtekens gezet bij het nut van het uitvoeren van een quick scan. Hier wordt door de gemeente niet op ingegaan.

Op 28 januari 2014 wordt door B&W een niet-openbaar besluit genomen. Het college stemt in met de aanleg van het fietspad door de spoorkuil en besluit de meerkosten van het fietspad (ongeveer € 95.000) op te vangen "binnen de bestaande budgetten van (onderhoud) wegen, paden enz."

In februari 2013 ontvangt de gemeente een subsidie van het KAN voor het fietspad ter grootte van € 108.000.

Op 21 februari tekenen RAVON en SBB bezwaar aan tegen de aanleg van het fietspad door de spoorkuil. Aanleiding zijn de conclusies die door het onderzoeksbureau en de gemeente zijn getrokken naar aanleiding van de uitgevoerde quick-scan. Deze conclusies zijn naar de mening van RAVON en SBB onvoldoende onderbouwd. Op het punt van het niet opnemen in het onderzoek van alternatieven voor de spoorkuil is bureau Waardenburg van mening dat dit een afweging van de gemeente is, maar geeft wel aan dat alternatievenonderzoek nodig is als onderdeel van de ontheffingsaanvraag Flora en Faunawet.

Op 5 maart verzoekt de afdeling Bestuurlijke Handhaving Flora en Faunawet van de RVO, naar aanleiding van een melding door RAVON, de gemeente om nadere informatie. Op basis van de toegezonden informatie meldt de afdeling dat er nader veldonderzoek zal moeten worden gedaan en afhankelijk van de bevindingen van dit onderzoek een ontheffing van art. 11(aantasting leefgebied) van de Flora en Faunawet moeten worden aangevraagd. Tevens dreigt met het openstellen een overtreding van artikel 9 van de Flora en Faunawet (het doden van beschermde dieren).

---

3. 24 februari 2014 tot 24 november 2014 (start van de werkzaamheden)

Feiten uit de documenten

Feiten uit de interviews

Op 3 april stelt RVO in een schrijven aan de gemeente dat er naar aanleiding van het handhavend verzoek van de RAVON nader onderzoek noodzakelijk is. Ze verzoekt de gemeente dit onderzoek uit te voeren en aan RVO ter beoordeling voor te leggen alvorens met de werkzaamheden te starten.

Na contact met de advocaat van de gemeente wordt dit verzoek door RVO op 17 mei herhaald. RVO acht het, na intern advies te hebben ingewonnen bij de DienstLandelijkGebied (DLG), aannemelijk dat met de aanleg en de openstelling van het fietspad, de artikelen 9 en 11 FF worden overtreden. RVO verzoekt wederom de gemeente om het onderzoek ter beoordeling voor te leggen voor de start van de werkzaamheden.

Aan bureau Waardenburg wordt opdracht gegeven om het veldonderzoek uit te voeren.

Tijdens de raadsvergadering van 27 maart 2014 wordt een motie door het CDA ingediend die het college van B&W oproept om het fietspad door de spoorkuil te heroverwegen. De motie wijst op een alternatief voor het fietspad, het zogenaamde schelpenpaadje.

Naar aanleiding van deze motie stuurt het college van B&W een informatienota naar de raad. Het college concludeert dat "zij alles in het werk heeft gesteld om een zorgvuldige afweging te kunnen maken in het aan te leggen tracé van het betonfietspad". Het college raadt de motie van het CDA af.

De informatienota wordt op 24 april behandeld in de carrousel. Tijdens deze vergadering brengt de heer Reichgelt namens VOLG het volgende in: "Zijn fractie is tot de conclusie gekomen dat VOLG voorstander is van aanleg van een fietspad van beton. Gezien de omstandigheden wordt geen voorkeur uitgesproken voor spoorkuil of schelpenpad omdat er nog onderhandelingen over zijn. Hij wil graag dat het college intensief gaat onderhandelen met

De projectleider stelt dat tijdens de carrousel vergadering door de wethouder en de ambtenaar is aangegeven dat de voorkeur van het college uitgaat naar het tracé onderlangs. Maar als blijkt uit onderzoek en uiteraard in combinatie met de medewerking van SBB, dat de natuurwaarden in gedrang zouden zijn langs het spoor, het college zou kiezen voor het tracé bovenlangs. Deze mededeling blijkt overigens niet uit het verslag van de desbetreffende vergadering.

Staatsbosbeheer over de nuloptie en daaraan koppelt een gesprek met alle betrokken partijen, ook de ideële partijen om te bezien of zij tot elkaar kunnen komen. De voorkeur gaat uit naar het schelpenpad, lukt dat niet, dan blijft er maar een alternatief. Op voorspraak van de heer Eikholt wordt aan de gesprekken een termijn van 2 maanden gesteld”.

Wethouder Giesbers stelt in antwoord op het voorstel van VOLG dat de voorkeur bovenlangs is maar dan moet helder zijn dat het mogelijk is in de tijd. Als er veel inspraak komt betekent het dat het project de nek omgedraaid wordt.

Tijdens de op de carrousel volgende raadsvergadering wordt de motie van het CDA verworpen.

Op 18 mei 2014 heeft de gemeente per brief aan SBB verzocht om medewerking aan het schelpenpad. Hier zou de voorkeur van de gemeente, voor de aanleg van het fietspad door de spoorkuil, ook uitdrukkelijk zijn vermeld.

Op 5 juni wordt door de gemeente de opdracht gegeven om met de werkzaamheden te starten. Het werk wordt in 3 fasen uitgevoerd waarbij de uitvoering van het onderdeel Schietbaan – Biesseltsebaan medio september/oktober is gepland.

Op 11 juli bereiken Staatsbosbeheer en de gemeente overeenstemming over de verharding van het schelpenpad op het talud langs de spoorbaan. SBB vraagt geen jaarlijkse vergoeding voor de aanleg van het betonpad. Het onderhoud van het pad komt ten laste van de gemeente.

Op 15 juli wordt er door de projectleider aan alle betrokkenen de volgende mail verzonden: “Vorige week is er overeenstemming bereikt tussen Staatsbosbeheer en de gemeente Groesbeek voor de aanleg van het betonfietspad over het schelpenpad tussen Schietbaan en Biesseltsebaan. Graag zou ik per ommegeande op deze mail (reply all) van jullie willen vernemen dat bij jullie organisatie geen bezwaar is tegen dit voornemen (verklaring van geen bezwaar). Nadat ik jullie verklaring van geen bezwaar heb ontvangen, zal ik een

---

omgevingsvergunning gaan aanvragen om het fietspad ook planologisch mogelijk te maken. Omdat onderstaande organisaties en/of personen een betonfietspad door de kuil niet zien zitten i.v.m. de aanwezige door jullie aangegeven natuurwaarden in de kuil, ga ik er vanuit ook jullie medewerking te verkrijgen voor het betonpad bovenlangs over het bestaande schelpenpad. Mocht een of meerdere personen/organisaties deze verklaring niet onderschrijven, dan vervalt de mogelijkheid voor dit tracé. Let wel: jullie geven een verklaring af voor jullie eigen organisatie en dus niet op persoonlijke titel.”

Alle betrokken organisaties antwoorden in positieve zin en door de gemeente wordt een omgevingsvergunning gegeven voor de aanleg van een betonnen fietspad over het schelpenpad. Tegen de omgevingsvergunning worden geen bezwaren ingediend en is daarmee onherroepelijk.

Op 23 oktober ontvangt de gemeente het tweede rapport Waardenburg.

Op 28 oktober neemt het college van B&W het, niet openbare, besluit om het fietspad aan te leggen door de spoorkuil en de werkzaamheden zo spoedig mogelijk uit te voeren. Tevens wordt besloten om de rapportage naar RVO te sturen en de gemeenteraad via een informatiebrief op de hoogte te stellen.

In het collegevoorstel wordt gesteld dat de gemeente artikel 2 van de Flora en Faunawet niet overtreedt indien zij een nader onderzoek uitvoert en ter beoordeling voorlegt aan RVO. De gemeente heeft dan voldaan aan haar zorgplicht. De afdeling Openbare Werken stelt voor om per direct te starten met de aanleg van het fietspad en niet de reactie van RVO af te wachten. “Temeer ook omdat de subsidievoorwaarde stelt dat de aanleg voor eind dit jaar gereed moet zijn. Zijdelings wordt in het collegevoorstel het alternatief schelpenpad genoemd.

Op de vraag aan de projectleider of is overwogen om in overleg de subsidievoorwaarden te wijzigen zodat er normaal overleg met RVO mogelijk was beantwoord hij ontkennend. De subsidietermijn was al enkele keren uitgesteld. Bovendien verklaart de projectleider “Wij hadden al lang door dat om welke reden dan ook het RVO het fietspad niet zou goedkeuren. Die kans hebben wij het RVO niet gegeven. Achteraf zijn wij daar zeer content mee.

Op de vraag waarom het rapport met een conclusie is voorgelegd aan RVO en waarom geen oordeel is gevraagd antwoord de projectleider als volgt: “De gemeente was destijds van mening dat er geen capabele ambtenaren bij RVO aan de casus werkten. Wij hadden om die reden geen enkel vertrouwen in een goede afloop. Te meer ook omdat RVO al had bewezen zeer traag te reageren en geen confrontatie (veldbezoek) aandurfde op het tracé wat in geding was. Overigens was dit geheel conform het verzoek van RVO om voorafgaande aan de werkzaamheden het onderzoeksrapport op te sturen naar RVO. Dat is door mij letterlijk geïnterpreteerd en aldus naar haar wens gehandeld.”

Op 21 november stuurt het advocatenkantoor Dirkwager namens de gemeente het Waardenburgrapport naar RVO. De advocaat van de gemeente concludeert in de brief dat de gemeente Groesbeek aan de zorgplicht van artikel 2 van de Flora en Faunawet heeft voldaan en de artikelen 9 en 11 van de Flora en Faunawet niet worden overtreden.

Op 24 november wordt gestart met de werkzaamheden die enkele dagen later worden afgerond.

---

4. Januari 2015 tot half juli 2015

Feiten uit de documenten

Op 14 januari 2015 beantwoordt het college van B&W van de nieuwe fusiegemeente Groesbeek (later Berg en Dal) de reacties van WMG en NM op de aanleg van het fietspad door de spoorkuil. Inzake de communicatie met betrekking tot het schelpenpad wordt in de brief het volgende opgemerkt:
“Wij zijn daarbij altijd duidelijk geweest over onze voorkeur voor een betonnen fietspad door de spoorkuil..... Overigens is bij de overeenstemming tussen SBB en de gemeente in juli 2014 aangegeven dat onze eerste keuze het tracé van de spoorkuil blijft. In september is dit nogmaals aan de orde geweest in het bestuurlijk overleg tussen WMG en de gemeente. Uw stelling dat er vanaf juli geen communicatie meer is geweest aangaande het fietspad is dus niet juist.”

Op 20 januari dient de WMG een WOB-verzoek in bij de gemeente. Zij vragen om openbaarmaking van:

- Interne beleids- en besluitvorming, communicatie tussen o.a. bestuur en ambtenaren, communicatie met de gemeenteraad.
- Aanbesteding van de aanleg van het fietspad, gunning en opdrachtverlening.

Feiten uit de interviews

Door wethouder Thijssen is aan de RKC een verslag van het overleg tussen WMG en de gemeente d.d. 2 september 2014 overlegd. Het verslag bevat de volgende zinssnede “Stand van zaken is besproken. In tegenstelling tot veronderstelling bij WMG moet begin oktober nog besluit genomen worden over welk traject wordt aangelegd, afhankelijk van resultaten nader onderzoek (N.B.: ook WMG heeft afgelopen jaren geen aanwezigheid van gladde slang geconstateerd, maar acht biotoop daarvoor wel geschikt!). Afspraken over inrichting en beheer moeten nog gemaakt worden

-
- Alle communicatie tussen gemeente en aannemer.
  - Alle communicatie tussen gemeente en advocaat van de gemeente o.a. adviezen en standpunten advocaat over de procedure inzake de Flora en Faunawet.
  - Alle communicatie tussen gemeente en SBB o.a. over verharding schelpenpad.
  - Alle communicatie tussen gemeente en bureau Waardenburg.

Op 27 januari constateert RVO dat de aanleg van het fietspad in strijd is met artikel 11 van de Flora en Faunawet. De situatie dient herstelt te worden, plan van aanpak binnen een maand.

Op 6 februari schrijft Dirkzwager namens de gemeente aan RVO (zienswijze) dat de gemeente dat aan de verzoeken van RVO niet tegemoet zal worden gekomen. Er is geen sprake van een relevante aantasting van het leefgebied van de zandhagedis en de hazelworm.

12 februari informatiebrief aan de gemeenteraad.

23 februari; einddeclaratie aanleg fietspad aan de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

POP-subsidie	€ 158.447,00
BDU-subsidie	€ 109.553,00
Bijdrage gemeente	€ 166.333,68
Totale kosten	€ 434.333,68

Op 25 februari verzoekt RVO de gemeente om voor 15 maart het fietspad af te sluiten en onder deskundige leiding de barrierewerking ongedaan te maken. Indien niet aan het verzoek wordt voldaan zal een last onder dwangsom worden opgelegd.

27 februari; informatienota aan de gemeenteraad inzake stand van zaken juridische procedures.

9 maart; brief van RVO, geen reactie van de gemeente ontvangen op brief van 25 februari. Er wordt nu handhavend opgetreden. Bij nalaten van het afsluiten van het fietspad wordt een dwangsom opgelegd van € 150.000.

9/10 maart; de gemeente vraagt aan de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening te treffen naar aanleiding van het besluit van RVO d.d. 9 maart.

Op 12 maart schorst de voorzieningenrechter het besluit van RVO d.d. 9 maart.

24 maart; de gemeente beantwoordt het WOB-verzoek van de WMG. Onder vermelding van de uitsluitingsgronden van de WOB (persoonlijke beleidsopvattingen, informatie over bedrijfsgegevens) en wat betreft de correspondentie tussen de gemeente en de advocaat dat het om stukken voor interne beraad gaat, worden alleen reeds openbare stukken verstrekt.

25 maart; de voorzieningenrechter doet uitspraak over de op 12 maart genomen voorziening (schorsing van het besluit d.d. 9 maart van RVO). De uitspraak van 12 maart blijft gehandhaafd en duurt tot 6 weken na de bekendmaking van de uitspraak van RVO op het bezwaar dat de gemeente heeft ingediend.

Op 13 juli wordt er een hoorzitting gehouden van de commissie bezwaarschriften van de gemeente Groesbeek inzake het bezwaarschrift van de WMG tegen het besluit van de gemeente over hun WOB-verzoek. De WMG is van mening dat niet alle stukken beschikbaar zijn gesteld.

Volgens de gemeentelijke vertegenwoordiger zijn er geen stukken zijn anders dan door de gemeente al beschikbaar zijn gesteld.

Op 17 juli worden de bezwaren van de gemeente tegen het besluit om te handhaven op basis van de Flora en faunawet door RVO ongegrond verklaard.

In september 2015 wordt overgegaan op mediation. Deze fase maakt geen onderdeel meer uit van het onderzoek van de RKC. onderzoek.

Op 17 december 2015 schrijft de gemeente aan de WMG dat hun ingediend bezwaar tegen de beslissing op hun WOB-verzoek wordt verworpen op het punt van het niet volledig zijn van de toegezonden stukken. Het college van

Op verzoek van de RKC zijn door B&W een tweetal niet-openbare besluiten van B&W (inclusief het ambtelijk advies) beschikbaar gesteld t.b.v. het onderzoek.

B&W is van mening dat geen stukken worden achtergehouden.

---

5. Uitgaven en inkomsten

Op 28 januari 2014 wordt door B&W een investeringskrediet voor het fietspad vastgesteld van € 448.000

De investeringslasten worden als volgt gedekt:

MIP 2013 – 2017 programma 2 fietspad langs spoorlijn	€ 95.000
Bestaande budgetten onderhoud wegen en paden enz. <i>(Ambtelijk voorstel dekking uit SEV-fonds reservering fietspad spoorlijn)</i>	€ 95.000
POP-subsidie provincie	€ 158.447
MIG-subsidie KAN	€ 99.553
Totaal	€ 448.000

Op 23 februari 2015 wordt de einddeclaratie van de subsidies vastgesteld:

POP-subsidie provincie	€ 158.447
MIG-subsidie (BDU) KAN	€ 109.533

Uitgaven en inkomsten fietspad blijkend uit het overzicht dat eind april 2017 door de gemeente beschikbaar is gesteld:

Uitgaven 2013	€ 22.975
Uitgaven 2014	€ 420.659
Uitgaven 2015	€ 35.214
Uitgaven 2016	€ 139.806
Uitgaven 2017	€ 24.709

Totale uitgaven € **643.363**
(Waarvan uitgaven in de juridische sfeer € 31.000)

Inkomsten 2015 (subsidies)	€ 267.990
Inkomsten 2016 (vergoeding proceskosten)	€ 1.311

Totale inkomsten € **269.301**

Ten laste van gemeente (dekking SEV-fonds) € **379.584**

Overschrijding investeringskrediet (€ 190.000 - € 379.584) € **- 189.574**

4. Analyse en Conclusies

Bij het trekken van conclusies uit het feitenrelaas heeft de Rekenkamercommissie (RKC) zich laten leiden door de Code voor Goed Bestuur en de daaruit afgeleide onderzoeksvragen. Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord en worden een aantal zaken waarmee de RKC is geconfronteerd in de loop van het onderzoeksproces, behandeld.

Heeft het college van B&W gestreefd naar participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling en aanleg van het fietspad?

In de ontwikkelfase (tot februari 2013) wordt de aanleg van het fietspad door het college van B&W gezien als een technische uitvoering van het raadsbesluit m.b.t het SEV. De uitvoering is door de ambtelijke organisatie ter hand genomen waarbij slechts aandacht is besteed aan de technische aspecten en de vraag of de aanleg mogelijk is binnen het vigerende RO-beleid en de aanbesteding van het fietspad. Door de RKC is geen document aangetroffen waarin die aanpak is beschreven en aandacht is besteed aan de relatie met het vigerende natuurbeleid.

De beslissing om in de ontwikkelfase niet in overleg te treden met maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden over de aanleg is op ambtelijk niveau genomen, door de RKC zijn geen standpunten respectievelijk opvattingen aangetroffen van (leden van) het college van B&W.

In de periode 2013 tot november 2014 is er sprake van veelvuldig overleg. De WMG is via het reguliere overleg met B&W geïnformeerd over de stand van zaken, met de RAVON is overleg geweest over de noodzaak en aanpak van onderzoek en met Staatsbosbeheer (SBB) is overleg geweest over de mogelijkheden van het schelpenpad.

Aan een aantal maatschappelijke organisaties is in die periode gevraagd om te participeren door het geven van een verklaring van geen bezwaar inzake het verharderen van het schelpenpad als alternatief voor het fietspad door de spoorkuil. Maatschappelijke organisatie zijn door deze handelwijze op het verkeerde been gezet. Gezien de vorm waarin het verzoek werd gedaan mochten zij verwachten dat het tracé door de spoorkuil van de baan was terwijl het alternatief schelpenpad in het verdere proces niet meer in beeld is geweest. Voor de betrokken partij werd pas duidelijk dat het schelpenpad voor het college slechts een terugvaloptie was nadat begonnen was met aanleg van het fietspad door de spoorkuil.

De gang van zaken met betrekking tot de verklaring van geen bezwaar inzake het schelpenpad heeft het vertrouwen van maatschappelijke organisaties in het handelen van het college van B&W verder doen afnemen. De bereidheid van deze organisaties om te participeren in projecten van de gemeente is hierdoor niet vergroot.

De RKC heeft onderzocht of, bij gebrek aan mogelijkheden voor actieve participatie, het voor burgers en maatschappelijke organisaties wel mogelijk was om invloed uit te oefenen via de normale wettelijke procedures.

In december 2012 heeft het college van B&W van de gemeente Groesbeek besloten dat voor de aanleg van het fietspad geen aanlegvergunning nodig was en heeft het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied zodanig aangepast dat het fietspad, indien dit plan van kracht zou worden, zonder omgevingsvergunning kon worden aangelegd. Als gevolg van deze besluiten bestond er voor burgers en maatschappelijke organisaties geen mogelijkheid meer de aanleg van het fietspad voor te leggen aan de bestuursrechter.

In de code voor goed openbaar bestuur wordt participatie als volgt omschreven:

Participatie betekent het betrekken van burgers en belangrijke partijen uit de omgeving bij het vormen of bijstellen van beleid. Participatie vraagt van het bestuur interactief te zijn met zijn omgeving, daadwerkelijk te luisteren naar vragen en ideeën van betrokkenen over een concreet onderwerp en zich tegenover hen te verantwoorden wat het daarmee gedaan heeft

De RKC constateert dat het college van B&W van de voormalige gemeente Groesbeek zich op het punt van de participatie m.b.t. de aanleg van het fietspad niet aan de code voor goed openbaar bestuur heeft gehouden.

Bij de start van het proces, in december 2012, waren er mogelijkheden. Zo had b.v. de inspraakverordening gemeente Groesbeek 2009 van toepassing verklaard kunnen worden. Maar ook lichtere vormen, zoals het in overleg treden met de participanten binnen het plan Heiderijk had tot de mogelijkheden behoord. Omdat er door de RKC geen stukken zijn aangetroffen die wijzen op een planmatige aanpak van het fietspad heeft de RKC niet na kunnen gaan waarom inbreng van derden achterwege is gebleven. De RKC moet volstaan met de mededeling van ambtenaren dat het hier een technisch proces betrof en dat men, omdat de gemeente niet participeerde, niet op de hoogte was van de doelstellingen van het plan Heiderijk.

Uit de gesprekken die de RKC met betrokkenen heeft gevoerd is duidelijk geworden dat de beelden die bestonden tussen enerzijds een aantal maatschappelijke organisaties en anderzijds het college van B&W een actieve participatie in de weg stonden. Het heeft geleid tot vermijdend gedrag aan de kant van het college van B&W inzake het voeren van een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora en Faunawet. Wederzijds vertrouwen is van essentieel belang om het participatiebeginsel uit de code voor goed bestuur vruchtbaar vorm te geven. Betrokken partijen hebben, naar de opvatting van de RKC, op dit punt nog een weg te gaan.

Heeft het college van B&W legitiem gehandeld? Was ze bevoegd tot het nemen van de beslissingen inzake het fietspad? Heeft het college van B&W de daarbij geldende wet- en regelgeving nageleefd? Kan en heeft het college van B&W haar beslissingen gerechtvaardigd?

Op 28 oktober 2014 besluit het college van B&W van de gemeente Groesbeek, 5 dagen na ontvangst van het tweede rapport Waardenburg, om het fietspad door de spoorkuil aan te leggen en zo spoedig mogelijk met de uitvoering van het besluit te beginnen. De snelheid van handelen wordt ingegeven door de subsidievoorwaarden die stellen dat de aanleg voor het eind van 2014 gereed moet zijn.

Op vrijdag 21 november stuurt het advocatenkantoor Dirkzwager het rapport naar RVO onder de mededeling dat de gemeente aan haar zorgplicht heeft voldaan en de artikelen 9 en 11 van de Flora en Faunawet niet worden overtreden.

Op maandag 24 november wordt gestart met de aanleg van het fietspad.

De RKC heeft niet kunnen constateren of het besluit van 28 oktober in strijd was met de Flora en Faunawet. Hoewel het bevoegd gezag, de Staatssecretaris van Economische Zaken, van mening is dat dit wel het geval was is het, voor wat betreft de strijdigheid met de artikelen 9 en 11 van de Flora en Faunawet, niet tot een uitspraak van de rechter gekomen. Partijen kozen voor mediation.

De gang van zaken roept bij de RKC wel veel vragen op.

Op de eerste plaats rijst de vraag waarom het college van B&W het Waardenburgonderzoek ter beoordeling heeft voorgelegd maar dit oordeel niet heeft afgewacht. Deze handelswijze knelt des te meer omdat RVO tot tweemaal toe, bij brieven van 3 april en 15 april, heeft verzocht pas met de

werkzaamheden te starten nadat het rapport ter beoordeling is toezonden aan RVO. Op vragen van de kant van de RKC is van bestuurlijke zijde van de gemeente Groesbeek de opmerking gemaakt dat strikt genomen aan de eisen van RVO is voldaan, het rapport is immers ter beoordeling aan RVO toegezonden alvorens met de werkzaamheden is gestart. De RKC vindt deze uitleg van de brieven van RVO door het college van B&W niet getuigen van in een instelling die past binnen de beginselen van goed bestuur. Tevens kan worden geconstateerd dat het college van B&W niets gedaan heeft om de, als gevolg van de subsidievoorwaarden, ontstane tijds-klem op te lossen. Er is geen contact opgenomen met de subsidiegevers over een eventuele versoepeling van de subsidievoorwaarden. Noch is met RVO contact opgenomen over de ontstane tijds-klem terwijl er toch drie weken lagen tussen het besluit van het college van B&W en de toezending van het rapport.

Door niet de beoordeling van RVO van het Waardenburg onderzoek af te wachten is het college van B&W afgegaan op haar eigen oordeel inzake de strijdigheid van de Flora en Faunawet. Nog afgezien van de vraag of het college van B&W de kennis in huis had om dit oordeel te vellen, is het college van B&W op de stoel van het bevoegd gezag, i.c. de Staatssecretaris van EZ, gaan zitten.

Het vertrouwen in de gemeente bij de hogere overheid maar ook bij maatschappelijke instellingen is daardoor geschaad. De gemeente heeft zich hierdoor een aantal juridische procedures (en de daarbij behorende kosten) op de hals gehaald, procedures en kosten die naar de opvatting van de RKC vermeden hadden kunnen worden.

De RKC heeft zich de vraag gesteld of het college van B&W haar beslissing om het fietspad door de spoorkuil aan te leggen kon rechtvaardigen. M.a.w. heeft het college van B&W van de voormalige gemeente Groesbeek er alles aan gedaan om draagvlak en begrip te krijgen voor haar beslissing om het fietspad door de spoorkuil aan te leggen en niet te kiezen voor een alternatieve route via het schelpenpad.

Uit de gesprekken die gevoerd zijn komt duidelijk naar voren dat het college van B&W vanaf eind 2012 eenduidig een keuze heeft gemaakt voor aanleg door de spoorkuil en dat het schelpenpad hoogstens werd gezien als een terugvaloptie indien uit onderzoek zou blijken dat de Flora en Faunawet werd overtreden. Deze keuze ligt nergens in documenten of besluiten van het college vast. Ze leefde impliciet bij betrokken bestuurders en ambtenaren. Slechts eenmaal in een periodiek overleg met de WMG is door een lid van het college gemeld dat het schelpenpad gezien moest worden als een terugvaloptie. Verder heeft het college van B&W vermeden een ontheffing van de Flora en Faunawet aan te vragen ondanks de herhaalde aankondiging van het bevoegd gezag dat een overtreding van de Flora en Faunawet zou dreigen. Officieel is het standpunt dat een ontheffing niet nodig is omdat de gladde slang in het gebied niet is aangetroffen. Officieus was de gedachte dat, gezien het standpunt van maatschappelijke organisaties een dergelijk verzoek nooit tot ontheffing zou leiden.

Ook heeft de RKC stil gestaan bij de gang van zaken m.b.t. de WOB-procedure die begin 2015 door de WMG is gevoerd. Door de WMG zijn bij het college van de gemeente Berg en Dal o.a. alle stukken opgevraagd inzake de interne beleids- en besluitvorming bij de gemeente. Door de gemeente zijn alle openbare stukken verstrekt, maar niet de niet-openbare besluiten van het college van B&W van de gemeente Groesbeek d.d. 11-12-2012, 28-01-2014 en 28-10-2014. Uit het besluit van de gemeente Berg en Dal wordt niet duidelijk waarom dit niet is geschied. De RKC is van mening dat er geen WOB-gronden zijn die openbaarmaking in de weg hebben gestaan. Mochten er in de desbetreffende stukken persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren en/of bestuurders staan, dan hadden de stukken openbaar gemaakt kunnen worden onder weglakking van de desbetreffende passages. Door de WMG is bezwaar aangetekend tegen het besluit van het college. Tijdens de hoorzitting die door de commissie Bezwaarschriften is gehouden wordt het bestaan van de collegebesluiten door een

vertegenwoordiger van het college van B&W ontkend. (uit het verslag van de hoorzitting: “De vertegenwoordiger van de gemeente heeft van de vakafdeling te horen gekregen dat er niet meer stukken zijn dat wat beschikbaar is gesteld”.) Hierop heeft de commissie Bezwaarschriften aan het college van B&W geadviseerd het bezwaarschrift op dit punt ongegrond te verklaren. Dit advies is door het college van B&W overgenomen.

Naar de mening van de RKC heeft het college van B&W met haar besluiten gehandeld in strijd met de WOB en onrechtmatig gehandeld naar de WMG. Bovendien heeft het college van B&W de commissie Bezwaarschriften verkeerd voorgelicht hetgeen heeft geleid tot een onjuist advies. Tot slot constateert de RKC dat er tussen het indienen van het WOB-verzoek op 20 januari 2015 en het definitieve besluit van het college op 17 december 2015 11 maanden zijn verstreken. Een dergelijk lange termijn past niet in de beginselen van goed bestuur.

Heeft het college van B&W van de gemeente Berg en Dal verantwoording afgelegd over het door haar gevoerde beleid m.b.t. het fietspad?

Tot op heden is er geen verantwoording afgelegd. De intenties van B&W zijn op dit punt niet duidelijk. Werd er gewacht op de totale afronding van het proces? Ligt het niet in het voornemen van B&W om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad? Het rapport van de RKC is overigens een goede aanleiding om dit alsnog te doen.

Is de gemeenteraad op een zodanige manier bij het proces betrokken geweest dat ze invloed kon uitoefenen op beslissingen van het college van B&W?

Op belangrijke momenten is de gemeenteraad door het college bij het proces betrokken. Alle informatie naar de raad is overigens in de informerende sfeer geschied maar bood de gemeenteraad wel de mogelijkheid om opvattingen te geven. Het belangrijkste moment voor de raad was de carrouselvergadering en de daarop volgende raadsvergadering van 24 april 2014. Naar aanleiding van een informatienota van het college van B&W en een motie van het CDA ontstaat er een discussie over het alternatief tracé via schelpenpad. VOLG vraagt aan het college om met Staatsbosbeheer te gaan onderhandelen over het schelpenpad en daaraan te koppelen een gesprek met alle betrokken partijen om te bezien of zij tot elkaar kunnen komen. De wethouder voert het verzoek van VOLG uit, met Staatsbosbeheer wordt begin juli overeenstemming bereikt over de verharding van het schelpenpad, een aanlegvergunning wordt verstrekt en alle betrokken partijen geven een verklaring van geen bezwaar voor de verharding van het schelpenpad. Daarna wordt van het college niets meer vernomen tot het moment waarop de aanleg van het fietspad in de spookkuil, op maandag 24 november 2014. In de tussenliggende periode heeft er op raadsniveau geen discussie meer plaatsgevonden over de resultaten van het gevoerde overleg en worden geen conclusies getrokken aan de hand van deze resultaten. De raad heeft nagelaten een sturende rol te vervullen in een oplopend conflict tussen het college van B&W enerzijds en maatschappelijke partijen en de staatssecretaris van EZ anderzijds.

Naar aanleiding van het onderzoek trekt de RKC een aantal aanvullende conclusies.

De rol en betrokkenheid van de verantwoordelijk bestuurders uit de colleges van B&W van de gemeenten Groesbeek en Berg en Dal.

Gedurende haar onderzoek heeft de RKC niet kunnen vaststellen of op cruciale momenten in het proces sprake was van sturing en besluitvorming door de wethouders respectievelijk het college van

B&W. Afgezien van de eerder genoemde drie besluiten van het college van B&W zijn er geen schriftelijke voorstellen, memo's of besluiten aangetroffen. De RKC moest varen op de informatie die ze kreeg uit de interviews met de betrokken ambtenaren, wethouder Thijssen en voormalig burgemeester Keereweer. De weigering van de voormalig wethouders Giesbers en Barber om in gesprek te gaan met de RKC heeft het krijgen van een goed beeld verder bemoeilijkt.

Op vier punten is de RKC van mening dat (zichtbare) bestuurlijke sturing ontbreekt.

1. **Het ontbreken van een projectplan.** Bij veel gemeenten is het gebruikelijk om bij de aanleg van infrastructurele werken een projectplan te maken waarin informatie staat over het te volgen tracé, een financiële vertaling van het plan, eventuele juridische belemmeringen en de wijze waarop belanghebbenden bij het proces betrokken worden. Een dergelijk plan is niet aangetroffen, de betrokken ambtenaren hebben verklaard dat nimmer is overwogen om een dergelijk plan op te stellen omdat het een technische uitvoering betrof. Van enige bestuurlijke betrokkenheid bij deze gang van zaken is de RKC niets gebleken.
2. **De aard en diepgang van de beide Waardenburg onderzoeken.** De opdracht voor de onderzoeken zijn ambtelijk gegeven. De diepgang en kwaliteit van de onderzoeken zijn bepalend geweest voor het besluit van RAVON om een verzoek in te dienen voor handhavend optreden en de reactie van RVO hierop. De RKC heeft geen stukken aangetroffen waaruit duidelijk werd dat er bestuurlijk gesproken is over de beide onderzoeken. Van ambtelijke zijde is verklaard dat over aard en diepgang van het onderzoek niet met bestuurders is gesproken.
3. **Het niet vragen van ontheffing van de Flora en Faunawet.** De RKC heeft geconstateerd dat zowel bestuurlijk als ambtelijk het vragen van een ontheffing niet aan de orde was omdat naar de mening van bestuurders en ambtenaren van een overtreding van de Flora en Faunawet geen sprake was. Het oordeel of de aanleg van het fietspad in strijd is met de Flora en Faunawet behoort niet tot de bevoegdheden van het college van B&W maar tot die van de staatsecretaris van EZ en vervolgens de bestuursrechter. Het doorlopen van een ontheffingsprocedure zou beide partijen in staat stellen om tot een oordeel te komen en te bezien met welke maatregelen eventuele schade beperkt kan worden. De RKC heeft nergens een memo/besluit gevonden waarin beargumenteerd wordt waarom deze, zeer gebruikelijke manier van werken, niet gevolgd werd. Kennelijk is er door het college van B&W in deze geen afweging gemaakt.
4. **Het schelpenpad als terugvaloptie te beschouwen.** De RKC heeft geen stukken/memo's of schriftelijke besluiten gevonden inzake de status van het schelpenpad. Uit verklaringen van bestuurders en ambtenaren blijkt dat door het college van B&W het schelpenpad altijd als terugvaloptie heeft gezien indien uit het Waardenburg onderzoek zou blijken dat de gladde slang in de spoorkuil huist. Van enige bestuurlijke invloed op deze gang van zaken is niets gebleken.

Er is sprake van een informele gang van zaken waarin weinig tot niets op schrift wordt vastgelegd. Al snel werd de aanleg van het fietspad als "technisch" of "uitvoering van besluiten" gezien waardoor de ambtelijke organisatie kennelijk vrijheid kreeg om beslissingen te nemen die meer op het bord van het college van B&W liggen. Bestuurlijk werd er te weinig verantwoordelijkheid genomen in woord en daad.

De dossiervorming en de archivering van het project zijn niet op orde.

De RKC heeft geconstateerd dat de dossiervorming en de archivering door de gemeente, in ieder geval voor het dossier betonnen fietspad, niet op orde is. Ten behoeve van haar onderzoek heeft de RKC bij het college van B&W van de gemeente Berg en Dal alle stukken opgevraagd die nodig waren

om tot een goed oordeel te komen over de gang van zaken bij de aanleg van het fietspad. Door het college van B&W is geen dossier beschikbaar met een chronologisch overzicht van alle tot het dossier behorende stukken. De RKC heeft daarom niet kunnen vaststellen of alle beschikbare materiaal met betrekking tot het fietspad ter beschikking is gesteld. De RKC heeft de stukken in delen ontvangen, de email-berichten leken rechtstreeks te komen uit de PC van de betrokken ambtenaren te komen, een aantal van deze e-mails waren ongedateerd. Tot slot heeft RVO een dossier beschikbaar gesteld aan de RKC met daarin een aantal brieven aan het college van B&W die niet door het college van B&W beschikbaar zijn gesteld.

De financiële verantwoording van het project.

Door de RKC is een overzicht gemaakt van de uitgaven en inkomsten van het project. Uit het overzicht kan worden geconcludeerd dat het door B&W op 28 januari 2014 beschikbaar gestelde investeringskrediet van € 190.000 met € 189.600 is overschreden. Het gemeentelijk aandeel in het fietspad van € 379.600 (waaronder € 31.000 aan juridische kosten) is volledig ten laste gebracht van het SEV. Over de overschrijding van het beschikbare budget is geen melding gemaakt in de richting van de gemeenteraad. Ook zijn er geen stukken aangetroffen van de ambtelijke organisatie aan het college van B&W over de overschrijding en de mogelijke dekking van het bedrag.

Samenvattend trekt de RKC de volgende conclusies:

1. Door het college van B&W van de voormalige gemeente Groesbeek zijn geen pogingen ondernomen om burgers en maatschappelijke organisaties actief te betrekken bij de ontwikkeling van het fietspad. Het college van B&W heeft hiermee in strijd gehandeld met het beginsel van goed bestuur dat burgers en andere belangrijke partijen bij het vormen en bijstellen van het beleid betrokken moeten worden.
2. Bij het vragen van een verklaring van geen bezwaar m.b.t. het verharden van het schelpenpad heeft het college van B&W niet transparant gehandeld en heeft daarmee het vertrouwen van burgers en maatschappelijke organisaties in het handelen van de overheid geschaad.
3. De RKC constateert, bij de ontwikkeling van het fietspad een gebrek aan vertrouwen tussen enerzijds een aantal maatschappelijke organisatie en anderzijds het college van B&W. Wederzijds vertrouwen is van essentieel belang om het participatiebeginsel uit de code voor goed bestuur vruchtbaar vorm te geven. Betrokken partijen hebben, naar de opvatting van de RKC, op dit punt nog een weg te gaan.
4. De RKC heeft niet kunnen constateren dat het besluit van B&W van de gemeente Groesbeek om het fietspad aan te leggen zonder het oordeel van de staatssecretaris van EZ af te wachten in strijd is met de wet. Wel constateert de RKC dat het college van B&W, met haar besluit dat de aanleg van het fietspad niet in strijd is met de Flora en faunawet, getreden is in de bevoegdheden van de staatssecretaris. Als gevolg hiervan zijn er juridische procedures gevoerd en kosten gemaakt voor mitigerende maatregelen die naar de opvatting van de RKC vermeden hadden moeten worden.
5. De RKC constateert dat het college van B&W van de gemeente Berg en Dal in het kader van de WOB procedure ten onrechte stukken heeft onthouden aan de WMG.
6. Gezien de gang van zaken ligt het naar de mening van de RKC voor de hand dat het college van B&W van de gemeente Berg en Dal verantwoording aflegt over het door haar gevoerde beleid m.b.t. de aanleg van het fietspad. Door het college van B&W van de gemeente Berg en Dal is geen verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad over de overschrijding van het

investeringskrediet en de consequenties die dit heeft voor de bestedingsmogelijkheden binnen het SEV. Het college van B&W is volgens de beginselen van goed bestuur gehouden om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad en haar handelen te rechtvaardigen.

7. De gemeenteraad van de gemeente Groesbeek en later van de gemeente Berg en Dal is op verschillende momenten geïnformeerd over het lopende proces. De gemeenteraad van de gemeente Groesbeek heeft de kans om invloed uit te oefenen op de keuze voor een alternatief voor het fietspad laten liggen.
8. De rol van de bestuurlijk verantwoordelijken tijdens het proces is onduidelijk. Uit de beschikbare documentatie blijkt geen sturende rol van de verantwoordelijke bestuurders.
9. De archivering is niet op orde.

5. Aanbevelingen

De RKC volstaat met het trekken van conclusies en doet in dit stadium geen aanbevelingen. Na de discussie in de Raad zal de RKC bezien of de discussie aanleiding geeft om aanbevelingen aan de gemeenteraad te doen.

=====

Rekenkamercommissie gemeente Berg en Dal
De heer A. van Vroenhoven
Dorpsplein 1
6562 AH GROESBEEK

Onze gegevens
Documentnummer UIT-17-61315
Zaaknummer Z-17-58230
Behandeld door Dhr. C. van der Ree
Verzonden op 8 september 2017

Uw gegevens
Uw brief van 19 juli 2017

Onderwerp: Zienswijze feitenrelaas fietspad spoorlijn

Geachte heer Van Vroenhoven,

Per brief van 19 juli heeft u ons uw feitenrelaas fietspad spoorlijn d.d. 19 juli 2017 ter akkoordbevinding voorgelegd. Mede namens de betrokkenen op mijn afdeling Openbare Ruimte laat ik u bij dezen weten dat wij niet akkoord zijn met dit feitenrelaas. Het feitenrelaas is incompleet en bevat een aantal feitelijke onjuistheden.

Ontbreken van bronvermelding

In uw feitenrelaas staan een aantal passages die wij niet als 'feit' herkennen. In het feitenrelaas ontbreekt een gedetailleerde bronvermelding van de documenten en/of interviews waaruit de feiten ontleend worden. Hierdoor is het feitenrelaas niet navolgbaar. Een concrete en volledige verwijzing naar de betreffende documenten of gesprekken met personen is noodzakelijk om het feitenrelaas volledig op juistheid te kunnen controleren. Uit navraag blijkt namelijk dat ook anderen dan de ambtenaren van de afdeling en oudbestuurders zijn gehoord. Indien dat juist is, dan is hiervan niets terug te vinden in uw opgestelde feitenrelaas.

Suggestieve verwijzing naar een ontheffingsaanvraag

Op bladzijde 2 en 3 wordt in de kolom 'Feiten uit documenten' geciteerd uit een memo van RAVON aan de gemeente. Direct na het letterlijke citaat over de drie soorten reptielen staat: *"Gezien de gunstige staat van instandhouding verwacht de RAVON een gering of niet meetbaar effect op de populatie als gevolg van de aanleg van het fietspad. Voor deze reptielen zou waarschijnlijk een ontheffing van de Flora- en Faunawet kunnen worden verleend"*. Deze passage staat niet in de memo zoals wij die van RAVON hebben gekregen.

Door RAVON is in haar memo wel het volgende gesteld wat als 'feit' mag worden opgenomen: *"Hazelworm en zandhagedis komen ruim verspreid voor in Heumensoord, de zandhagedis bezet vrijwel elke open plek in de bossen waar struikheide-vegetaties aanwezig zijn. Het gaat om relatief grote populaties die redelijk goed bestand zijn tegen een hoge recreatieve druk. Wanneer de impact van een fietspad getoetst wordt aan de*

gunstige staat van instandhouding valt voor beide soorten een gering of niet meetbaar effect te verwachten. Voor de gladde slang ligt dit duidelijk anders...”

RAVON geeft in haar memo niet aan, dat voor de zandhagedis en hazelworm een ontheffingsaanvraag van toepassing is. Dit dus in tegenstelling tot de gladde slang. Letterlijk heeft RAVON in een gesprek met de projectleider en verkeerskundige ook aangegeven, dat wij ons geen zorgen hoefden te maken over de zandhagedis en hazelworm.

De Flora- en faunawet geeft in meerdere van de door het ministerie van EZ uitgegeven soortenstandaarden duidelijk aan welke stappenschema doorlopen moet worden om te komen tot een juiste toepassing van de wet. Eerste vraag is daarbij welke activiteit uitgevoerd gaat worden en of daarbij een effect te verwachten is op de soort? Als er geen effecten te verwachten zijn, kunnen de werkzaamheden zonder ontheffing worden uitgevoerd. Als er wel effecten te verwachten zijn, dan is de vervolgvraag of de betreffende soort daadwerkelijk aanwezig is. Indien uit veldonderzoek blijkt dat de soort afwezig is, kunnen de werkzaamheden zonder ontheffing worden uitgevoerd. Indien de soort wel aanwezig is, is nader onderzoek naar maatregelen die de effecten kunnen voorkomen noodzakelijk. Heel nadrukkelijk heeft RVO aangegeven zelf geen adviesdienst te zijn; de wet wordt zoals bovenstaand toegepast en voor het advieswerk dient men ecologen in te huren. Een ontheffingsaanvraag mag dan ook niet gezien worden als een advieswerk.

In casu is zowel door RAVON als door de door ons ingehuurd en door RAVON aangeraden ecologen geconcludeerd dat voor de soorten zandhagedis en hazelworm geen (als in gering of niet meetbaar) effect optreedt als het bestaande pad door de spoorkuil verbreed en verhard zou worden. Een ontheffingsaanvraag was dan ook niet aan de orde voor deze beide soorten.

RAVON, WMG, SBB en Natuurmonumenten maakten zich enkel zorgen over de gladde slang. In onze opdracht is daarom uitgebreid veldonderzoek uitgevoerd naar de eventuele aanwezigheid van de soort gladde slang in en rond de spoorkuil. In zowel dit onderzoek, als ook in een door Natuurbalans gehouden veldonderzoek in het kader van project Heiderijk, is in het hele gebied geen enkele gladde slang aangetroffen. Nu uit onderzoek bleek dat de gladde slang afwezig is, was ook voor deze soort dus geen ontheffingsaanvraag nodig. Dat in praktijk wel een effect optrad voor de soorten zandhagedis en hazelworm was voor alle ecologen (ook van RAVON) onverwacht en doet aan bovenstaande niets af.

Voorkeur van de raad vóór een tracé door de spoorkuil

Op bladzijde 5 en 6 beschrijft u de feiten naar aanleiding van een motie door het CDA, die het college van B&W oproept om het fietspad door de spoorkuil te heroverwegen. De motie wijst op een alternatief voor het fietspad, het zogenaamde schelpenpaadje. Op bladzijde 6 schrijft u: *“Wethouder Giesbers stelt in antwoord op het voorstel van VOLG dat de voorkeur bovenlangs is, maar dan moet helder zijn dat het mogelijk is in de tijd.”* Uw cursief gedrukte suggereert een letterlijk citaat, echter lezen wij in de notulen dit citaat niet terug.

In de notulen van de carrousel van 24 april 2014 staat op bladzijde 12 het volgende: *“Wethouder Giesbers zegt dat Kranenburg.... Van de voorkeurvariant. VOLG komt met een voorstel. Voorkeur is bovenlangs, maar dan moet helder zijn dat het mogelijk is in de tijd. Als er veel inspraak komt, betekent het dat het project de nek omgedraaid wordt.”* Met deze uitspraak heeft wethouder Giesbers niet gezegd dat in een antwoord op een voorstel van VOLG de voorkeur van het college bovenlangs is, zoals gesuggereerd wordt in uw feitenrelaas. Nee, de wethouder geeft aan dat VOLG met een voorstel komt waaruit een voorkeur bovenlangs zou blijken voor deze politieke partij. In antwoord daarop geeft de wethouder enkel aan dat dit tracé mogelijk niet haalbaar is in de tijd.

Op zich is het antwoord van de wethouder op een mogelijk voorstel van VOLG niet eens heel relevant. De raad heeft die avond de motie van het CDA verworpen. In uw feitenrelaas ontbreekt ons inziens dan wel de consequentie van het verwerpen van die motie, namelijk dat de raad het college juist niet heeft opgeroepen om af te zien van een fietspad door de spoorkuil. De raad geeft het college alle ruimte om door te gaan met de realisatie van een fietspad door de spoorkuil. Een geheel ander beeld, dan nu geschetst in het feitenrelaas.

Tevens verzoek ik u, conform de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Groesbeek 2015 artikel 9 lid 9, om deze reactie onverkort bij de openbaar te maken stukken te voegen.

Hoogachtend,

Mede namens de heren D. Beumer en C. van der Ree,
b.a.

G. Kwant
Manager afdeling Openbare Ruimte

Rekenkamercommissie gemeente Berg en Dal
Dorpsplein 1
6562 AH GROESBEEK

Onze gegevens
Documentnummer UIT-17-62082
Zaaknummer Z-17-58230
Behandeld door Dhr. H.G. Beumer
Verzonden op 22 november 2017

Uw gegevens
Uw brief van 12 oktober 2017

Onderwerp: Bestuurlijke zienswijze op concept eindrapportage van de Rekenkamercommissie (RKC) over het fietspad door de spoorkuil

Geachte commissie,

Op 12 oktober hebben wij uw rapportage ontvangen: "Het fietspad door de spoorkuil, Onderzoek naar de besluitvorming m.b.t. de ontwikkeling en de aanleg van het betonnen fietspad tussen de Biesseltsebaan en de Schietbaan", versie hoor en wederhoor 6 oktober 2017. U stelt ons in de gelegenheid om te reageren op de conclusies die uw commissie verbindt aan haar bevindingen.

Kort samengevat kunnen wij ons niet vinden in de opzet van uw onderzoek noch in de inhoud van uw rapportage.

De rapportage geeft naar onze mening een eenzijdig beeld van het proces van besluitvorming, essentiële zaken ontbreken in de rapportage en ze bevat feitelijke onjuistheden. Hieronder zal dit met enkele voorbeelden geïllustreerd worden. Vervolgens gaan wij in op wat dit betekent voor de negen door uw commissie getrokken conclusies. Tot slot zullen wij in deze bestuurlijke reactie voor een volledig beeld ook de maatschappelijke meerwaarde van het fietspad uiteenzetten.

De rapportage bevat feitelijke onjuistheden

Zienswijze ambtelijke organisatie

In het rapport geeft de commissie aan dat er sprake is geweest van technisch wederhoor van de ambtelijke organisatie. Door de ambtelijke organisatie is een zienswijze ingediend, zoals de Verordening op de Rekenkamercommissie dat voorschrijft c.q. toelaat. Deze zienswijze, met essentiële informatie, maakt echter geen deel uit van uw rapportage, waarmee niet op transparante wijze sprake is van hoor en wederhoor, zoals wel in het rapport wordt gedeut. De ambtelijke zienswijze wordt daarom nogmaals bijgesloten en maakt daarmee integraal onderdeel uit van deze reactie van het college.

Besluitvorming benodigde krediet

In het feitenrelaas stelt de commissie dat er geen nadere besluiten zijn genomen door het college inzake het beschikbaar stellen van het benodigde krediet. Uit documenten blijkt

echter dat het krediet onder andere via het SEV-fonds en subsidie is verkregen bij besluit van de gemeenteraad d.d. 30 augustus 2012. De verdere invulling van de besteding van het krediet is ter uitvoering van het college zonder dat daartoe nadere besluitvorming is vereist. Zij volgt daarbij het door de raad vastgestelde Inkoop- en aanbestedingsbeleid. De commissie faalt op dit punt in haar onderzoek om over de gedane procedures rondom bestedingen op correcte wijze te rapporteren (volledigheidshalve verwijzen wij naar het collegevoorstel VB/13/01394 van 28 januari 2014).

Fietspad passend binnen bestemmingsplan

De commissie stelt dat als gevolg van het collegebesluit van 11 december 2012 er geen wettelijke mogelijkheden meer bestonden tegen de verharding van het fietspad. Dat is echter geen gevolg van het collegebesluit; het actuele bestemmingsplan stond de verharding gewoon toe.

De rapportage geeft een eenzijdig beeld van het proces

Waardeoordeel van commissie

- *De commissie stelt in haar inleiding dat het verharderen van het fietspad geleid heeft tot veel maatschappelijke en bestuurlijke onrust. Ook bestempelt zij het smalle fietspad over het bestaande jaagpad, waarbij enkel de gronden van Prorail worden benut, als een ingrijpend infrastructureel werk. De commissie laat na om deze stellingen te onderbouwen. Het uitgangspunt van het college was en is dat het verharderen van een bestaand fietspad op een bestaande verkeersbestemming een eenvoudig werk is. De financiële middelen zijn beschikbaar gesteld uit het SEV-fonds (Sociaal Economisch Versterkings-fonds). De norm voor gebruik van dit geld was: "er moet een redelijke kans op succes zijn". Primair voldeed het project hieraan. De gemeenteraad heeft hierop geld beschikbaar gesteld. Wij zijn van mening dat de bestuurlijke besluitvorming hiervoor adequaat en voldoende is geweest.*
- *De commissie stelt vast dat bij uitblijven van consultatie van de oud-bestuurders wellicht onjuiste conclusies worden getrokken. Het was de taak van de commissie om de 'witte vlekken' in haar onderzoek te duiden en trachten deze op te helderen. In de rapportage wordt geen blijk gegeven waar en in welke mate de 'witte vlekken' een rol hebben gespeeld bij de getrokken conclusies. Hiermee doet de commissie afbreuk aan het zorgvuldigheidsbeginsel.*
- *De commissie stelt dat het college op de stoel van het bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland [Rvo]) is gaan zitten. (Dit omdat het resultaat van het nader ecologisch onderzoek via een brief van onze advocaat is voorgelegd aan Rvo, inclusief de daaraan door ons verbonden conclusie dat er geen sprake is van overtreding van de FF-wet).*

Op basis van onze eigen ecologische onderzoeken, de gevoerde correspondentie en gespreksverslagen zijn wij het werk gestart. Wanneer wij daarmee evident fout hadden gehandeld, had de rechtbank ons daarvoor ter zitting (vonnis d.d. 27 maart 2015) op de vingers getikt. In werkelijkheid heeft de rechtbank partijen opgedragen om te pogen ons geschil via mediation op te lossen.

Tussentijds is het speelveld veranderd; eerst ging het om de bescherming van de bedreigde gladde slang. Toen deze niet aanwezig bleek, werd het accent verlegd naar de in ons land veel voorkomende zandhagedis.

Gesprekken RKC en partijen

Het valt ons college op dat de commissie hoofdzakelijk de tegenstanders van de aanleg van het fietspad heeft gesproken. De gemeente heeft zich laten bijstaan door diverse deskundigen die niet zijn gehoord. Onder andere zijn dat de ecologen en herpetologen van Bureau Waardenburg en de advocaten van Dirkzwager.

Essentiële zaken ontbreken in het rapport

Zienswijze en verweer Rvo

Het oordeel van de commissie dat ons college niet voldaan heeft aan de beginselen van goed bestuur om de werkzaamheden te starten zonder de beoordeling van Rvo af te wachten, is niet juist.

Hieraan liggen twee argumenten ten grondslag

1. Het rapport van Bureau Waardenburg is kristal helder aangaande het niet overtreden van de FF-wet. Daarbij zijn ook alle officiële documenten van het ministerie betrokken. Dit zijn o.a. de zogenaamde "Soortenstandaarden". De herpetologen, specialisten op het gebied van reptielen (waarvan er in Nederland maar een handvol zijn), van RAVON en Bureau Waardenburg zagen beiden geen overtreding in de aanleg van het fietspad. Volgens hen vormde de aanleg geen probleem voor de zandhagedis en de hazelworm én de gladde slang was **niet** aangetroffen. Daarmee was er voor het college geen enkele aanleiding om de werkzaamheden nog verder uit te stellen. Dit is overeenkomstig de wet.
2. Tussen gemeente en Rvo is veel correspondentie geweest. Het initiatief hiertoe kwam, nadat Rvo middels een handhavingsverzoek bij de casus was betrokken, steeds vanuit de gemeente. Uit alle correspondentie blijkt dat de gemeente keer op keer met de ecologen van Rvo en eigen ingehuurde ecologen de casus heeft willen bespreken. Rvo heeft echter aangegeven géén adviesbureau te zijn en heeft steeds alle contact vermeden.

Dit vertraagde het proces steeds dermate dat de verplichte opleverdatum, gesteld in de voorwaarden van de subsidie (ruim € 260.000), in het nauw kwam. Dit heeft geleid tot een bestuurlijke afweging en het besluit om de werkzaamheden direct ter hand te nemen na het afronden van het nader ecologisch onderzoek. Uit de

veelheid van beschikbare documenten en correspondentie blijkt dit naar onze mening overduidelijk.

Lessen van Rvo

Uit het gespreksverslag van Rvo en commissie blijkt dat Rvo aangeeft dat zij vanuit de casus van Groesbeek de les heeft getrokken om eerder in gesprek te gaan en de situatie ter plekke te willen bekijken. Zij erkennen daarmee dat het proces, zoals dat in Groesbeek is verlopen, vanuit de rijksoverheid bepaald niet de schoonheidsprijs verdient. Ons college betreurt dat deze belangrijke informatie en duiding geheel ontbreekt in het rapport.

Standpunt Rvo en gemeente niet op één lijn

In het rapport staat nergens vermeld dat er nooit een uitspraak is geweest of er een ontheffing had moeten worden aangevraagd. Dit geschilpunt is in onderling overleg terzijde geschoven om verdere juridisering te voorkomen en te kiezen voor mediation. Het mediationtraject heeft ook inderdaad zijn vruchten afgeworpen en voor alle partijen (WMG, RAVON, Rvo en gemeente) een tevredenstellende oplossing gegeven.

Daarmee heeft ons college blijk gegeven van sensitiviteit, adaptatiebereidheid, samenwerken en oplossingsgericht handelen.

Reactie op uw conclusies

Samenvattend trekt uw commissie de volgende conclusies:

1. *Door het college van B&W van de voormalige gemeente Groesbeek zijn geen pogingen ondernomen om burgers en maatschappelijke organisaties actief te betrekken bij de ontwikkeling van het fietspad. Het college van B&W heeft hiermee in strijd gehandeld met het beginsel van goed bestuur dat burgers en andere belangrijke partijen bij het vormen en bijstellen van het beleid betrokken moet worden.*

Wij herhalen dat uitgebreide inspraak in het geheel niet aan de orde was:

- Het bestemmingsplan voorzag in het verharderen van het fietspad
- Primair was het een snel en eenvoudig uitvoerbaar project

Desondanks is er na het eerste gesprek met SBB en Natuurmonumenten nog ruim 1,5 jaar gesproken met alle partijen en is uitgebreid onderzoek gepleegd alvorens over te gaan tot daadwerkelijke realisatie. De conclusie van de RKC dat het college niet de belangenpartijen heeft geconsulteerd is volstrekt onjuist. Dat de uitkomst destijds niet naar tevredenheid van de WMG is, doet niets af aan dit feit. Immers hadden RAVON, SBB en Prorail bij aanleg van het fietspad, bij de aangetoonde afwezigheid van de gladde slang, geen bezwaar. Dat er later verkeersslachtoffers vielen onder andere diersoorten, staat hier geheel los van en was vooraf door geen enkele van de geconsulteerde ecologen en herpetologen ingeschat.

2. *Bij het vragen van een verklaring van geen bezwaar m.b.t. het verharden van het schelpenpad heeft het college van B&W niet transparant gehandeld en heeft daarmee het vertrouwen van burgers en maatschappelijke organisaties in het handelen van de overheid geschaad.*

Hier is géén sprake van feiten, maar van beeldvorming. Het is steeds volstrekt helder geweest dat het fietspad door de spoorkuil de eerste voorkeur van het college had. Wethouder Thijssen heeft dit ook mondeling herhaald naar de vertegenwoordigers van de WMG, zoals hij dit ook heeft aangegeven in het gesprek met uw commissie. Ook andere partijen waren hiervan op de hoogte. Deze hadden ook onderling contact.

In afwachting van de resultaten van de ecologische onderzoeken heeft het college het zekere voor het onzekere genomen. Om een alternatief te hebben voor het geval dat de gladde slang toch in de spoorkuil werd aangetroffen heeft het college ook aanlegvergunning aangevraagd voor het schelpenpad. Dit om te zorgen dat de subsidievoorwaarden nagekomen konden worden. Eigenaar Staatsbosbeheer had geen bezwaar tegen vergunningaanvraag vooruitlopend op een eventuele gebruiksovereenkomst. Toen de aanlegvergunning was afgegeven dachten de natuurorganisaties dat daarmee het fietspad door de spoorkuil van de baan was. Dit was echter niet zo.

Ons college is van mening dat wij steeds transparant hebben gehandeld. Zowel richting raad als naar de maatschappelijke organisaties hebben wij ons standpunt steeds herhaald. Het is ons achteraf echter duidelijk dat niettegenstaande het voorgaande, een beeld is ontstaan dat het college met afgifte van de aanlegvergunning definitief had gekozen voor het alternatieve tracé. Wij hadden ons dat beter moeten realiseren.

3. *De RKC constateert, bij de ontwikkeling van het fietspad een gebrek aan vertrouwen tussen enerzijds een aantal maatschappelijke organisaties en anderzijds het college van B&W. Wederzijds vertrouwen is van essentieel belang om het participatiebeginsel uit de code voor goed bestuur vruchtbaar vorm te geven. Betrokken partijen hebben, naar de opvatting van de RKC, op dit punt nog een weg te gaan.*

Ons college is van mening dat het bestuur en de ambtelijke organisatie professioneel hebben gehandeld. Dit is terug te lezen in de gespreksverslagen met de (oud)bestuurders en ambtelijke organisatie. De algemene conclusie op basis van slechts één project bevreemdt het college, en deze laten wij volledig voor rekening van de RKC. Het af en toe oneens zijn met elkaar betekent niet dat er geen wederzijds vertrouwen of respect kan zijn. Integendeel. Inmiddels is bijvoorbeeld het project fietspad Biesseltsebaan na nauw overleg met dezelfde partijen gerealiseerd. Het volgende project, aanleg fietspad Heumensebaan plus de natuurcompensatie nabij Kekerdomein, staat al weer in de steigers voor uitvoering in najaar van 2018.

4. *De RKC heeft niet kunnen constateren dat het besluit van B&W van de gemeente Groesbeek om het fietspad aan te leggen zonder het oordeel van de staatssecretaris van EZ af te wachten in strijd is met de wet. Wel constateert de RKC dat het college van B&W, met haar besluit dat de aanleg van het fietspad niet in strijd is met de Flora en Faunawet, getreden is in de bevoegdheden van de staatssecretaris. Als gevolg hiervan zijn er juridische procedures gevoerd en kosten gemaakt voor mitigerende maatregelen die naar de opvatting van de RKC vermeden hadden moeten worden.*

Het college deelt deze mening niet. De RKC stelt voorts dat als gevolg van de keuze om niet op het oordeel van de staatssecretaris te wachten, kosten zijn gemaakt voor mitigerende maatregelen. Deze interpretatie volgt het college niet.

De RKC geeft in haar rapport aan dat zij geen aandacht heeft besteed aan de periode van mediation. Wij verbazen ons hierover. Juist in deze periode is immers de keuze gemaakt over de soort en omvang van de mitigerende maatregelen, waarvan de RKC zich wèl uitlaat.

Het is de keuze van WMG/RAVON geweest om Rvo en gemeente tegen elkaar in een juridische procedure te betrekken. Als (mede)uitvoerder van de wet bestaat altijd de kans op een rechterlijke toetsing op al onze besluiten, inclusief bijkomende gemeentelijke kosten. In dit geval zijn wij overigens niet in het ongelijk gesteld. Het project spoorkuil is voor het ministerie zelfs (mede)aanleiding geweest om de wetstekst aan te laten passen.

Tijdens het gebruik van het fietspad zijn er meerdere zandhagedissen en hazelwormen doodgereden. Deze voor alle bij het project betrokken ecologen onvoorziene situatie, heeft geleid tot het nemen van extra maatregelen. Rvo, RAVON, WMG en gemeente zijn en waren het hier volledig over eens. De besluiten over kosten van mitigerende maatregelen zijn nu achteraf genomen. De vraag of de gemeenteraad toentertijd tot verharding van het fietspad zou hebben besloten als dit vooraf bekend was geweest, is een academische en blijft inderdaad onbeantwoord. Uit tellingen blijkt dat per dag bijna honderd amfibieën en klein wild gebruik maken van de aangelegde tunnels.

5. *De RKC constateert dat het college van B&W van de gemeente Berg en Dal in het kader van de WOB procedure ten onrechte stukken heeft onthouden aan de WMG. Wij zijn het eens met de commissie dat het college de fout heeft gemaakt, om bij het beschikbaar stellen van de openbare stukken, niet gelijktijdig te wijzen op de twee niet-openbare stukken. De niet-openbaarheid was onnodig. De vertrouwelijkheid was immers ten tijde van de besluitvorming actueel, niet ten tijde van de WOB-aanvraag. Ons college ziet hier een verbeterpunt om de procedure rond WOB-verzoeken nog eens onder de loep te nemen. Met name over het beschikbaar stellen van niet-openbare documenten.*

6. *Gezien de gang van zaken ligt het naar de mening van de RKC voor de hand dat het college van B&W van de gemeente Berg en Dal verantwoording aflegt over het door haar gevoerde beleid m.b.t. de aanleg van het fietspad. Door het college van B&W van de gemeente Berg en Dal is geen verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad over de overschrijding van het investeringskrediet en de consequenties die dit heeft voor de bestedingsmogelijkheden binnen het SEV. Het college van B&W is volgens de beginselen van goed bestuur gehouden om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad en haar handelen te rechtvaardigen.*

Het college is tot op heden niet in de gelegenheid gesteld om verantwoording af te leggen. Het project "fietspad spoorkuil" was in het najaar 2016 nog in volle uitvoering met de juridische procedures en met de aanleg van de amfibieschermen en -tunnels. Tijdens of net na de onderhoudstermijn maakte de gemeenteraad de keuze om het fietspad spoorkuil onderwerp te maken van een rekenkameronderzoek. Dit onderzoek moest naar onze mening aan de ambtelijke en bestuurlijke evaluatie vooraf gaan.

7. *De gemeenteraad van de gemeente Groesbeek en later van de gemeente Berg en Dal is op verschillende momenten geïnformeerd over het lopende proces. De gemeenteraad van de gemeente Groesbeek heeft de kans om invloed uit te oefenen op de keuze voor een alternatief voor het fietspad laten liggen.*

Ons college kan deze conclusie niet invullen voor de gemeenteraad. Wel concluderen wij dat de raadscaroussel d.d. 24 april 2014 het college de ruimte heeft gegeven om de ingeslagen weg verder te bewandelen. Wat de RKC nu met deze conclusie wil duiden is niet helder. Is de RKC van mening dat de meerderheid van de voormalige Groesbeekse gemeenteraad een andere keuze had zullen maken? Wij constateren zelf dat er groot maatschappelijk draagvlak is gebleken voor de gemaakte keuze. Dit blijkt uit de reacties van bewoners in de media, het veelvuldig gebruik van het fietspad en de reacties van de vele recreanten in en buiten het dorp.

8. *De rol van de bestuurlijk verantwoordelijken tijdens het proces is onduidelijk. Uit de beschikbare documentatie blijkt geen sturende rol van de verantwoordelijke bestuurders.*

Ons college deelt uw conclusie niet. Oud burgemeester H. Keereweer heeft in gesprek met uw commissie helder verwoord (zie gespreksverslag): "B&W hebben gehandeld conform besluitvorming in de gemeenteraad. Er was voor het verharderen van het jaagpad en aanleg van het fietspad langs de spoorlijn politiek draagvlak. Er zijn door de Raad hierover ook géén andere besluiten genomen. B&W heeft op de juiste momenten terugkoppeling gehad met de gemeenteraad over het fietspad. Zowel bij kredietaanvraag, bij de verantwoording over de besteding van het SEV-fonds, bij de procedures met de RVO, bij behandeling motie 'heroverweging fietspad' als terugkoppeling in de carroussel. Overigens heeft de gemeenteraad m.i. ook voldoende gebruik gemaakt van haar informatierecht."

Daarnaast is alle correspondentie uit naam van het college gevoerd. Bilaterale overleggen tussen de ambtelijke organisatie en de wethouders leidden consequent tot antwoordbrieven die door of namens het college zijn ondertekend. Het college begrijpt dan ook niet op welke gronden de commissie haar conclusie trekt aangaande de bestuurlijke afwezigheid. Deze conclusie wordt door de RKC ook niet onderbouwd.

9. *De archivering is niet op orde.*

De commissie geeft aan dat zij in plaats van alle stukken ineens, deze in meerdere delen heeft ontvangen én ook van Rvo en RAVON. Dat bestrijdt het college niet. Dit is het gevolg van de werkwijze van de commissie. Daaruit kan niet de conclusie worden getrokken dat de archivering niet op orde is.

Het fietspad heeft een belangrijke maatschappelijke meerwaarde

Het college is zeer content met het gerealiseerde fietspad en met de vele gebruikers van het fietspad die hun steun hebben uitgesproken. Het fietspad wordt volop gebruikt door fietsers, zowel utilitair (woon-werk / woon-school), als ook voor toeristische fietstochten. Daarnaast maken ook mensen met een beperking gebruik van het vlakke fietspad om toch een tochtje door het Groesbeekse bos te kunnen maken.

Achteraf had het college ook liever gezien, dat de verschillende ingehuurd experts en ecologen, waaronder die van Waardenburg en RAVON, de impact van het fietspad op de soort zandhagedis beter hadden ingeschat. De faunatunnels worden echter goed gebruikt door de reptielen. Het fietspad blijft geen barrière in het leefgebied.

Het fietspad lijkt ook een belangrijke aanwinst in de economische versterking van ons centrum. Er is een duidelijke toename te constateren van het fietsverkeer van, naar en door het centrum van Groesbeek. Het belang daarvan is groot. Uit onderzoek is gebleken dat in 2015 de omgeving van Groesbeek bezocht is door 235.000 fietstoeristen. Door de opkomst van de elektrische fiets is het aantal fietstoeristen bovendien stijgende. Met het fietspad langs de voormalige spoorlijn wordt het winkelhart van Groesbeek op een zeer aantrekkelijke manier verbonden met zowel het bosgebied als het open landschap richting Kranenburg. Een verbinding die voorheen niet bestond. Ons college is er dan ook van overtuigd dat het fietspad bijdraagt aan een vitaal centrum van Groesbeek, waar zowel bezoekers, bewoners als ondernemers volop van profiteren.

Algeheel oordeel onderzoek en rapportage RKC

Wij willen de waardering uitspreken voor het vele werk dat is verzet door de RKC. Helaas moeten wij constateren dat de wijze waarop de RKC tot haar rapport is gekomen, onvoldoende volledig is geweest. Daardoor herkennen wij ons niet in een belangrijk deel van de conclusies.

Wij zijn van mening dat alle partijen kunnen leren van het project fietspad spoorkuil en de totstandkoming het rekenkamerrapport.

We hebben al kunnen lezen dat Rvo twee belangrijke leerpunten heeft gedefinieerd:

- Sinds 1 januari 2017 is het omstreden artikel uit de oude FF-wet, gewijzigd. Deze wijziging is ingegeven door de gerechtelijke procedures van de casussen “Windmolens en vleermuizen” en “Fietspad Spoorkuil”. De wetgever zou dit niet overwegen indien de casus “Fietspad Spoorkuil” overduidelijk bij de Rechtbank als wetsovertreding was beoordeeld.
- Uit het gespreksverslag van Rvo en RKC, geeft Rvo aan dat zij vanuit de casus van Groesbeek de les heeft getrokken om eerder in gesprek te gaan en de situatie ter plekke te willen bekijken.

Ook wij hebben onze werkwijzen verder verbeterd:

- Voor de verbetering van fietspad Biesseltsebaan en de aanleg van het fietspad Rijlaan-Heumensebaan zijn wij nog eerder in contact getreden met de diverse natuurorganisaties. Dit werpt zijn vruchten af. In vele andere zaken werken wij overigens al jaren in tevredenheid samen met WMG en SBB.
- De WOB-procedure voor vertrouwelijke stukken houden we tegen het licht.
- Wij zullen alerter zijn op foutieve beeldvorming en proberen deze in de toekomst te voorkomen.

Wij stellen voor dat raad en college zich gezamenlijk laten adviseren om de procedures voor het opstellen van een onderzoeksopdracht voor de RKC nog eens tegen het licht te houden. Zo kunnen we in de toekomst tot een werkwijze komen waar alle betrokken partijen zich in kunnen vinden.

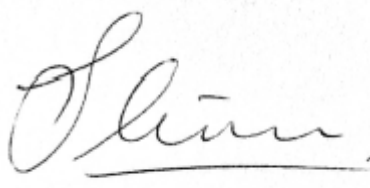
Het college vertrouwt erop dat u onze bestuurlijke reactie samen met de eerder verzonden ambtelijke zienswijze zult toevoegen aan de stukken.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van gemeente Berg en Dal,

De secretaris

De burgemeester

E.W.J. van der Velde

Mr. M. Slinkman

Reageert u op deze brief? Vermeld dan altijd het zaaknummer.

Afschrift aan:

Griffie

Bijlage

Ambtelijke zienswijze

Nawoord Rekenkamercommissie (RKC)

De RKC heeft het college van B&W in staat gesteld te reageren op de conclusies. De reactie van het college is bij het rapport gevoegd. Tevens heeft de RKC een zienswijze ontvangen van de ambtelijke organisatie, conform de verordening op de rekenkamercommissie is deze zienswijze in het rapport opgenomen. De ambtelijke zienswijze heeft geleid tot een (verwerkte) wijziging van het rapport.

De zienswijze van het college van B&W geeft voor de RKC geen aanleiding wijzigingen aan te brengen in haar conclusies. Wel voelt de RKC zich genoodzaakt te reageren op een aantal door het college gemaakt opmerkingen.

Algemeen

Het college van B&W spreekt in haar reactie van onjuistheden in het rapport, het schetsen van een eenzijdig beeld en het ontbreken van essentiële zaken. Het door het college geschetste eenzijdig beeld en de naar de mening van het college ontbrekende zaken slaan op de vraag of het fietspad mocht worden aangelegd en zo ja op deze plek. Dit is echter geen onderwerp van onderzoek geweest. Wel onderwerp van onderzoek is geweest het **bestuurlijk besluitvormingsproces** dat ten grondslag heeft gelegen aan de aanleg van het fietspad. Dit staat naar de mening van de RKC duidelijk in de doelstelling van het onderzoek en de geformuleerde onderzoeksvragen. De RKC kan de opmerkingen van het college op dit punt niet duiden. Op de door het college geconstateerde onjuistheden zal nader worden ingegaan.

Uit het rapport wordt duidelijk dat het college van B&W op een marginale manier vorm heeft gegeven aan beginselen van goed openbaar bestuur. In haar reactie volstaat het college met de mededeling dat men het oneens is met de RKC en wordt haar handelen verdedigd. De RKC vindt het jammer dat het college niet ingaat op de conclusies die de RKC trekt omtrent het betrekken van burgers en instellingen bij de uitvoering van haar beleid en de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd aan gemeenteraad en burgers. Heeft het college hier een visie op, en zo ja waarom staat die dan niet in de reactie. De sterk verdedigende houding van het college wekt de indruk dat de RKC met haar conclusies een oordeel velt over het handelen van het college. Dat is echter niet het geval. Het is niet aan de RKC om te oordelen over het handelen van het college goed of fout is, dat is de taak van de gemeenteraad. De RKC beschouwd het als een gemiste kans dat het college slechts zijdelings ingaat op de constatering van de RKC en niet heeft toegelicht waarom ze gehandeld heeft zoals ze heeft gehandeld. Het volharden in het eigen gelijk en niet de discussie met elkaar voeren past naar de mening van de RKC niet binnen uitgangspunten van goed bestuur. De reactie van het college van B&W is verder aanleiding voor de RKC om de volgende opmerkingen te maken.

Feitelijke onjuistheden

Besluitvorming benodigd krediet:

Het college constateert dat op de gebruikelijke manier door de Raad een investeringskrediet is verstrekt en het inkoop- en aanbestedingsbeleid is gevolgd. De RKC heeft hier geen opvatting over. De totstandkoming van het bestedingskrediet door de Raad in 2012 en de aanbestedingsprocedure is geen onderwerp van onderzoek geweest. De RKC heeft hieraan dus ook geen conclusies verbonden.

Wel heeft de RKC geconcludeerd dat over de **overschrijding** van het investeringskrediet geen verantwoording is afgelegd aan de gemeenteraad en evenmin over de consequenties van de overschrijding voor de bestedingsmogelijkheden binnen het SEV.

Fietspad passend binnen bestemmingsplan:

In een niet-openbaar besluit heeft het College van B&W op 11 december 2012 besloten dat de aanleg van het fietspad past binnen het bestemmingsplan en dat er ook geen aanlegvergunning noodzakelijk is. Met name het besluit om geen aanlegvergunningsprocedure te volgen is volgens de RKC discutabel. Met meer oog voor de belangen van anderen had het college ook kunnen besluiten dat een aanlegvergunning vereist is. De RKC blijft daarom bij haar conclusie, dat als gevolg van het collegebesluit, er feitelijk geen mogelijkheden waren voor betrokkenen om de aanleg van het fietspad voor te leggen aan de bestuursrechter.

Eenzijdig beeld

Consultatie van oud-wethouder:

De RKC moet constateren dat beide eerstverantwoordelijke bestuurders, ook na aandringen en bemiddeling, niet bereid waren om in gesprek te gaan met de RKC. Ook bood de verordening op de Rekenkamercommissie niet de mogelijkheid om een dergelijk gesprek verplichtend te maken. De RKC ziet dan ook niet waar zij afbreuk heeft gedaan aan het zorgvuldigheidsbeginsel.

Op de stoel van het bevoegd gezag gaan zitten:

Tot twee keer toe heeft het bevoegd gezag, schriftelijk (3 april 2014 en 17 mei 2014) aan B&W gevraagd om alvorens met de werkzaamheden te starten de onderzoeksresultaten ter beoordeling voor te leggen aan RVO (staatssecretaris). Omdat het college niet aan dit verzoek heeft voldaan en aan RVO heeft medegedeeld dat het fietspad past binnen de artikelen 9 (doden van beschermde diersoorten) en 11 (verstoren van verblijfplaatsen en rustgebieden) van de Flora en Fauna wet en vervolgens onmiddellijk is gestart met de aanleg van het fietspad is ze op de stoel van de Staatssecretaris gaan zitten. De RKC heeft geconstateerd dat bestuurlijk grote vraagtekens gezet kunnen worden bij deze handelwijze.

Gesprekken RKC en partijen:

Bij de keuze van haar gesprekspartners heeft de RKC zich niet laten leiden door de vraag of betrokkenen voor of tegenstander waren van het fietspad maar of men aan de RKC informatie kon geven over het bestuurlijke proces zoals beschreven in de door de RKC geformuleerde onderzoeksvragen. Naar de mening van de RKC leveren gesprekken met ecologen en hepatologie veel inzicht op in de natuurwaarden maar geen inzicht in de bestuurlijke motieven van het college van B&W om bepaalde besluiten te nemen inzake b.v. de betrokkenheid van burgers of de transparantie van haar handelen. Ook de toegevoegde waarde van een gesprek met door de gemeente ingehuurde advocaten ontgaat ons.

Essentiele zaken ontbreken

Zienswijze en verweer RVO

Voor dit punt verwijst de RKC naar de opmerkingen die worden gemaakt onder het kopje "op de stoel van het bevoegd gezag gaan zitten".

Lessen van RVO

De RKC neemt dit voor kennisgeving aan. De wijze waarop RVO in de betrokken casus gehandeld heeft is geen onderwerp van onderzoek geweest en er zijn op dit punt geen conclusies getrokken. Ook is de periode van juridische procedures en mediation, gezien de onderzoeksvragen, geen onderdeel geweest van het onderzoek van de RKC.

Reactie op de conclusies van de RKC

Punt 5 de WOB-procedure:

De reactie van het college doet bij de RKC de vraag rijzen waarom in 1^e instantie het bestaan van de stukken ontkend werd en vervolgens de vraag wordt gesteld of vertrouwelijkheid van de bewuste stukken indertijd wel noodzakelijk was? Uitgangspunt van het Nederlandse bestuur en dus ook van de WOB is dat alles openbaar is tenzij er sprake is van een in de WOB geformuleerde uitsluitingsgrond. Wij hebben geen motivering van de niet-openbaarheid van de bewuste besluiten van het college van B&W mogen ontvangen.

Punt 6 verantwoording afleggen:

Door B&W wordt opgemerkt dat “het college tot op heden niet in staat is gesteld om verantwoording af te leggen”. De RKC hoopt dat het hier een verschrijving betreft. Conform artikel 169 eerste lid is het college verplicht verantwoording af te leggen over het door haar gevoerde beleid. Onduidelijk blijft of het college van B&W voornemens is om verantwoording af te leggen en op welk moment dit zal geschieden.

Punt 8 geen sturende rol van de verantwoordelijke bestuurders:

Het college begrijpt niet op grond waarvan de RKC de conclusie trekt inzake het gebrek aan sturing door de verantwoordelijke wethouders.

Op pagina 24 van haar rapport worden 4 punten genoemd waar de RKC moet constateren dat bestuurlijk aansturing ontbreekt:

- Het ontbreken van een projectplan
- De aard en de diepgang van de beide Waardenburg onderzoeken
- Het niet vragen van een ontheffing van de Flora en Faunawet
- Het schelpenpad als terugvaloptie

Op geen van deze punten is een reactie van het college ontvangen.

Tot slot stelt het college voor dat raad en college zich gezamenlijk laten adviseren om de procedures voor het opstellen van een onderzoeksopdracht voor de RKC nog eens tegen het licht te houden. Zo kan in de toekomst een werkwijze ontstaan waar alle betrokken partijen zich in kunnen vinden.

Op zichzelf een prima voorstel, maar de keuze van de onderwerpen en de wijze van onderzoeken is juist voorbehouden aan de rekenkamercommissie om te komen tot onafhankelijke en niet politiek of anderszins gestuurde onderwerpen of onderzoeksopdrachten.

=====